26. HADİS

KENDİSİNE İMRENİLECEK İNSAN

عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ، رَضِيَ اللهُ عَنْهُ،عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
« لَا حَسَدَ إِلَّا فِي اثْنَتَيْنِ: رَجُلٌ آتَاهُ اللهُ مَالًا ، فَسَلَّطَهُ عَلَى هَلَكَتِهِ
فِي الْحَقِّ ، وَرَجُلٌ آتَاه اللهُ حِكْمَةً ، فَهُوَ يَقْضِي بِهَا وَيُعَلِّمُهَا »

Hadisin Türkçesi

İbni Mes'ûd radıyallahu anh'dan rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ancak iki kişiye gıpta edilir: Allah'ın verdiği malı hak yolunda harcamayı başaran kimse. Yine Allah'ın kendisine verdiği ilim ve hikmet ile yerli yerince hükmeden ve onu başkalarına öğreten kimse."[26]

Açıklamalar

"Haset" kelimesi bu hadîs-i şerîfte "gıpta" anlamındadır. Gıpta, başkasının elinde bulunan mal ve imkânların onun elinde kalmakla birlikte, bir benzerinin veya bir mislinin de kendisine verilmesini temenni etmektir. Haset ise, başkasının elindeki malın ondan alınıp kendisine verilmesini dilemektir. Gıptaya haset denilmesi mecazi anlamdadır.

26 Riyâzü's-Sâlihîn, Hadis No:545 (Buhârî, İlim 15, Zekât 5, Ahkâm 3, Temennî 5, İ'tisâm 13, Tevhîd 45; Müslim, Müsâfirîn 268)

Açıklamalar

Gıpta, bir anlamda hayır ve güzelliklerin artmasını temenni etmektir. Ayrıca gıptanın kendisi bir iyilik ve güzelliktir. Haset, başkasına ait imkân ve iyiliklerin ondan alınıp kendisine naklini istemek olduğu için tam anlamıyla kıskançlıktır.

Mal ve servet sahibi olmak, böylece, Allah Teâlâ'nın bir lütfunu elde etmek elbette güzeldir. Ancak asıl güzellik ve hüner, Allah'ın lütfu olan malı, hak yolunda harcamayı başarabilmektir. Çünkü tecrübe göstermiştir ki mal harcamakta insanların çoğu başarılı değildir. Aslında "imtihan vesilesi" olarak verilmiş olan "mal", çoğu kimsenin başarısız bir imtihan geçirmesine vesile olmakta, azmasına, sapmasına, haksızlık yapmasına kapı açmaktadır.

Peygamber Efendimiz bu hadiste Allah'ın lütfettiği bilgi ve kavrayışı, hayatını yönlendirmekte kullanan ve başkalarını da bu büyük fazilete sahip kılmak için gayret gösteren kimseye de gıpta edilebileceğini bildirmektedir. Bilmek bir meziyet olmakla beraber, bilgi ve hikmetle amel etmek, daha büyük bir fazilettir. Hele o fazileti başkalarına kazandırmaya çalışmak ise elbette gıpta edilecek bir davranıştır.

Mal ve hangi anlamda olursa olsun hikmet, aslında biri maddi, biri manevi iki büyük nimet ve değerdir. Ancak onların asıl değeri, yerli yerinde kullanılmalarıyla ortaya çıkmaktadır.

Hadisten Öğrendiklerimiz

1. Mal ve ilim insanda cimrilik duygularını kamçılayan iki değerdir.
2. Bu iki nimeti hak yolunda değerlendirebilen kimseler gıpta edilmeye layık kişilerdir.
3. Gıpta güzel bir haslettir.